

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Test 14

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

a. Cím – szövegegész viszonya

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím kettős határozóból áll, és egy utat jelöl ki, azonban hiányosságot is érzékeltet. Ezt a hiányosságot kiegészíti a költemény szövege, főként az alkotás zárata. A vers fő témája a magányérzet. A cím és szöveg között összefüggés figyelhető meg, ugyanis a szövegben a magányérzet, az útkeresés, az emberi kapcsolatok hiánya/vágya, a lelki eltávolodás állapota fogalmazódik meg stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. Vershelyzet, versbeszéd

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A költemény vershelyzetére a hétköznapi, konkrét térmegjelölés jellemző. A vers első szakaszában a lírai én kijelöli a helyzetét, az ablakban állva szemléli a világot: „Állok az ablak mellett éjszaka...” A látvány azonban látomássá alakul, a lírai én a világmindenség szférájába hatol, elszakad a földi lét határaitól. A versbeszéd változó a vers folyamán. Az első hat szakaszban egy tárgyiasabb, távolságtartó megszólalási mód érzékelhető, majd az utolsó két versszakban ezt felváltja a személyes, közvetlen hangnem stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. A lírai én állapota

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A lírai én léthelyzetére a magány jellemző. A költemény első-hat versszakában a magányérzet kozmikus távlatokban jelenik meg, amelyre a sivárság, a kietlenség jellemző. Erre utalnak az alábbi poétikai eszközök: „mérhetetlen messzeség”, „távol”, „billió mérföld”, „ezredéve”. A kietlenség, a sivárság közepette jelenik meg a fény, amely égi üzenetként értelmezhető. A fény a beszélő én részévé válik, így azonosulhat tulajdonságaival: szomorúság, elszigetelődés, magány. A műben az emberi és a természeti jellegzetességek azonosulnak. Egy allegorikus kép bontakozik ki: az emberek közötti viszony allegóriája fogalmazódik meg. Továbbá a magányt a lírai én a létezők természetes, eredendő létmódjának tekinti stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Test 14

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A költemény zárlata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A költemény utolsó két szakaszában egy váltás következik be. A tárgyias, távolságtartó beszédmód átalakul, személyessé válik, és ezt érzékeltetik az indulatszavak – „Oh”, „Oh, jaj”, „jaj” –, a mondatfajta: felkiáltás, kérdés. Ezek az eszközök fejezik ki a magány okozta fájdalmat, szenvedést, a lelkek egymás közötti távolságát stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása, a következő, szövegből vett információk alapján: Pozitív lehetőségek: *befűti a házat, mire hazaérünk, leparkolja az autót helyettünk, megkeresi a televízióban a kedvenc programunkat, amint a bejárati ajtónál lévő ujjlenyomat- vagy retinaleolvasó alapján kitarja előttünk a lakásunk ajtaját.* Negatív alkalmazása: *a rólunk tárolt adatok, az általunk elkövetett hibák alapján eltilt minket a lehetőségtől, hogy repülőjegyet vásároljunk, pontrendszerben értékeli a társadalmi teljesítményünket, és totális kontrollt biztosít a tömegek felett az elit egy maroknyi csoportjának.*

5 pont

b. Információk felismerése és összehasonlítása. Pl. Az algoritmusok jobban számolnak, mint az ember, az ember viszont jobban modellez, jobban ismeri az emberi viselkedést. Utalás az új felfedezés közzétételének, a kutatói munka népszerűsítésének szándékára, a közönség szenzációra való kíváncsiságának felismerésére.

5 pont

c. Adatok és gondolatok értelmezése, összefoglalása. Szövegtömörítés. Pl. A szöveg témája a mesterséges intelligencia felhasználhatósága.

5 pont

d. Témához való igazodás

5 pont

A véleménykifejtés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

5 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott epikus alkotás műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Tragédia*: realista-naturalista novella, klasszikus novellaszerkesztés szabályai, lineáris, metonimikus történetvezetés, életkép, a külső történések elindítják a belső folyamatokat, részletezés, tárgyilagos elbeszélői hang, irónia;

Sárarany: paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat: az önmegvalósító, önteremtő Ember története, sárrá és arannyá hasadása; ellentétező technika, nyílt – zárt tér, évszaktoposz cselekményszervező szerepe: nyár – tél; elbeszélői és szereplői szólamok keveredése, szabad függő beszéd stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. az indulatok okai és következményei

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Tragédia*: a belső indulatokon van a hangsúly; lélektaniség; Kis Jánosban nagy energiák vannak, de elpazarlódnak, hiábavalóan elvesznek, mert nem látja, mit lehetne tenni; éhsége jelképes, szegénység motívuma, düh, tudatalatti ösztönök, elpazarolt energiák, gondolkodás hiánya, gyermekkori traumák, konok elhatározás/, feladat/cél megvalósíthatatlansága, szükségszerű kudarc, groteszk halál, indulata önpusztítóvá válik.; múltbeli, közösségi sérelmek,

Sárány: Turi Dani monológjai, indulatos kitörései, elégedetlensége önmagával és a világgal szemben, agresszív magatartása; sárány-motívum; a gondolkodó ember és az ösztönlény feszültsége; vágyainak határtalansága, magány, szexualitás, nő – férfi egymás-nem-értése, határok átlépése, lépcső motívum, gyilkosság, önmegvalósítás – önpusztítás stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. a jellemábrázolás sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Tragédia*: ellentétezés Kis János és környezete között, beszélő név, cselekedetek, gesztusok ismétlődése, ösztönlét, beszűkült tudatállapot – gondolkodó lény; groteszk hatású, tagadással való jellemzés;

Sárány: szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, drámaiság, a szereplői tudatnak az elbeszélése nem folytonos, hanem villanásszerű felismeréseket és megérzéseket közvetít; realista, naturalista emberkép; ellentétezés: paraszt – úr, parasztok közti rétegződés; nő – férfi, családok közötti ellentét, szimbolikus térhasználat stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. a mű nyelvhasználata és stílus

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Tragédia*: naturalista stílus jellemzői: szándékoltan csökkent értékű nyelvhasználat: az ösztönlétre utaló kifejezések jellemzik; az ösztönös, állatias cselekvésre utaló ismétlődő kifejezések, rúgás-motívum jelentései; a falás, evés elemi létszükségletével kapcsolatos kifejezések, az elbeszélést darabossá, szaggatottá tevő ismétlések: alvás képei; alulretorizált fogalmazás, realista: az elbeszélői hang visszafogott, tárgyilagos).

Sárány: csökkent értékű nyelvhasználat, naturalista, vulgáris kifejezésmód; indulatszavak, felkiáltások gyakorisága a belső feszültség kivetülései I. T. Dani vívódásai sár-léte miatt; metaforizáció: sárány motívuma; belső hangok, monológok; a szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, halljuk, drámaiság, feszültség; szereplők egymás nem értése, félreértése, kommunikációhiány, elidegenedés, boldogtalanság a házastársak között; az udvarlás verbális, non-verbális nyelve, fokozatai a siker eszköze T. D. számára; viszont az elbeszélői és a szereplői szövegek keveredése stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kíséret a válaszadásra* *1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.